

ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΟΠΟΡΕΥΟΜΕΝΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ

Οι κάμψεις και οι ανθήσεις των οικονομικών δραστηριοτήτων σχηματίζουν τον οικονομικό κύκλο η εμφάνιση του οποίου δεν επαναλαμβάνεται σε τακτά διαστήματα.

Η οικονομική θεωρία, η οικονομετρία και η στατιστική ανάλυση, μας παρέχουν ωστόσο, τα αναγκαία εργαλεία ώστε να καταστούν προβλέψιμες οι φάσεις του κύκλου.

Ο Δείκτης προπορευόμενων μεγεθών είναι το ποιο γνωστό από αυτά και τα στοιχεία του δημοσιεύονται κάθε μήνα στις ΗΠΑ και σε άλλες αναπτυγμένες χώρες.

Τον δείκτη συνιστούν έντεκα μεταβλητές η παρακολούθηση των οποίων μπορεί να δώσει ικανοποιητικές προβλέψεις.

Τα μεγέθη που τον αποτελούν είναι τα ακόλουθα:

1. μέση εβδομαδιαία απασχόληση στη μεταποίηση
2. αρχικές αιτήσεις επιδόματος ανεργίας
3. νέες παραγγελίες για καταναλωτικά αγαθά
4. επίδοση προμηθευτώ ν (μετρά τις καθυστερήσεις που αναφέρονται από τους αγοραστής στην παραλαβή από τους προμηθευτές)

5. νέες παραγγελίες κεφαλαιουχικώ ν αγαθώ ν
6. νέες ιδιωτικές κατοικίες για τις οποίες έχει εκδοθεί οικοδομική άδεια
7. μεταβολές των ανεκτέλεστων παραγγελιώ ν για διαρκή αγαθά
8. τιμές των πρώ των υλώ ν
9. δείκτης της χρηματιστηριακής τιμής των 500 κοινώ ν μετοχώ ν
10. προσφορά χρήματος M2
11. δείκτης προσδοκιώ ν των καταναλωτώ ν.

Η ποσοστιαία μεταβολή του Δείκτη των μεγεθών αυτών δημοσιεύεται κάθε μήνα. Δύο ή τρεις συνεχόμενες μηνιαίες πτώσεις θεωρούνται σημάδι επερχόμενης κάμψης.

Για παράδειγμα οι νέες παραγγελίες για καταναλωτικά και κεφαλαιουχικά αγαθά καθώς και οι νέες οικοδομικές άδειες αποτελούν ευανάγνωστα σημάδια της μελλοντικής παραγωγής στην οικονομία.

Ο ακριβής και έγκαιρος υπολογισμός του Δείκτη απαιτεί όμως αποτελεσματικά και αμερόληπτα συστήματα στατιστικών μετρήσεων. Τα συστήματα αυτά δεν τα διαθέτουν επαρκώς οι περισσότερες χώρες του κόσμου, με αποτέλεσμα να απουσιάζουν και οι μηχανισμοί οικονομικών προβλέψεων και συνεπώς η έγκαιρη λήψη κατάλληλων μέτρων από τις κυβερνήσεις.

Σε πολλές περιπτώσεις όμως παρατηρείται και το εξής παράδοξο αλλά εξηγήσιμο φαινόμενο: Ενώ η οικονομική επιστήμη έχει προβλέψει τις επερχόμενες κρίσεις, η πολιτική τάξη έχει αδρανήσει ή έχει καθυστερήσει να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα. Η μέριμνα που αυτή δείχνει για την διατήρηση και αναπαραγωγή του εαυτού της τη φέρνει σε αντίθεση με τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα των κοινωνικών ομάδων και του παραγωγικού μηχανισμού.

Στην Ελλάδα τα στατιστικά συστήματα προβλέψεων δεν ήταν και είναι μόνο ανεπαρκή αλλά και σχεδόν απηρχαιωμένα και μεροληπτικά. Ο Δείκτης των προπορευόμενων μεγεθών ούτε ενημερώνεται ούτε μετράται ούτε και ως εκ τούτου συνιστά οδηγό λήψης κατάλληλων οικονομικών πολιτικών. Όλα σχεδόν γίνονται πρόχειρα και «πρακτικά» και γι' αυτό αναθεωρούνται τόσο συχνά. Πολλοί φορολογικοί νόμοι, πολλές αναθεωρήσεις μέτρων, αποφάσεων, κλπ.

Το πρόβλημα δεν είναι τόσο απλό όσο φαίνεται. Αν η ελληνική οικονομία είχε οικονομετρηθεί έγκαιρα, δηλαδή αν κατά βάση ήταν γνωστές οι αρνητικές συνέπειες εκ των προτέρων, των μέτρων που αποφασίζονταν από τους πολιτικούς, ενδεχομένως αυτά δεν θα λαμβάνονταν. Αντίθετα θα λαμβάνονταν άλλα μέτρα οι συνέπειες των οποίων θα ήταν θετικές στα ευρύτερα παραγωγικά και κοινωνικά στρώματα.